

Galerija UL PEF
Vodja galerije
doc. mag. **Andrej Brumen Čop**
Demonstratorica
Lana Janežič
Tehniška sodelavka
Ana Jamnik

Univerza
v Ljubljani *Pedagoška*
fakulteta

Kardeljeva ploščad 16
1000 Ljubljana, Slovenija
telefon +386 (0)1 58 92 200
faks +386 (0)1 53 47 997
+386 (0)1 58 92 233

GALERIJA UL PEF

RAZSTAVA OB TEDNU UNIVERZE

Črtomir Frelih

»LISICE«

razstava risb

V sklopu Tedna Univerze v Ljubljani smo v Galeriji Pedagoške fakultete UL postavili razstavo risb prof. mag. Črtomirja Frelih. Risbe s svinčnikom so nastale najprej v skicirki, na malem formatu 15 x 20 cm, nato so se preselile na splet, v Facebook, iz njih je nastala knjiga umetnika, na razstavi pa so na ogled digitalni tiski risb v povečavi na 100 x 70 cm.

Avtor razstave je hkrati letošnji dobitnik Zlate plakete Univerze v Ljubljani, ki jo UL podeljuje za izjemne zasluge pri razvijanju znanstvenega, pedagoškega ali umetniškega ustvarjanja ter za krepitev ugleda Univerze. Iz obrazložitve: »Profesor in grafik Črtomir Frelih je kot predan univerzitetni učitelj s svojim umetniškim zanosom za grafiko navdušil mnoge generacije slovenskih likovnih umetnikov. V grafiki je razvil likovne strategije in tehnologije, po katerih je postal prepoznaven v domačem in tudi mednarodnem prostoru, s čimer je pomembno pripomogel k mednarodnemu ugledu Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani.«

V tem tednu izidejo tudi »LISICE«, knjiga umetnika, v založbi Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov, s podporo Ministrstva za kulturo RS in sponzorskim prispevkom Kulturnega doma Franc Bernik, Domžale. Informacije o knjigi in sočasni razstavi v Galeriji ZDSLUSI si lahko ogledate na

<https://zdslu.si/crtomir-frelib-lisice/>

Pogovor z umetnikom lahko poslušate na

<https://radioprvi.rtvsl.si/2020/11/intervju-258/>

ali si ogledate kratki film (Judita Krivec Dragan in Tristan Dragan) na

https://www.youtube.com/watch?v=P-grMe24A28c&feature=emb_logo

Odlomek spremne študije iz knjige umetnika »LISICE«:

Ob eksperimentiranju s postopki in tehniko, ki mu je vedno omogočalo širok razpon upodobitev, od skrajno poenostavljene in asketsko stroge abstraktne kompozicije do mimobežnih megličastih pokrajin in skoraj telesno občutenih likov in šopkov cvetja z jutranjega sprehoda, je bilo risalo tisto najmočnejše Frelihovo orodje. Bodisi svinčnik, oglje ali čopič, vedno pri roki kot nekakšna čarobna paličica je razkrivala izjemen lastnikov talent in obvladovanje risbe kot najbolj primarnega načina likovnega izražanja. Ob listanju prizorov iz življenja lisic in tudi ali pa predvsem lisjakov, se pred gledalcem odpira skoraj didaktični pripomoček o tem, kaj vse je mogoče ustvariti z risbo. V zabavnih prigodah, komentarjih, razmišljanjih nastopajo enkrat skoraj krokijevsko zabeležene zvitorepke, drugič z jasnimi konturami zamejene silhuete, ki postajajo že avtorsko prepoznaven znak, pa namerno stilizirane karikirane stripovske figure, vse do slikovito obdelanih lepotic z bogatim krznom in še razkošnejšim repom. Velikokrat se skica razživi do prave slike, zgolj nakazana kulisa prostora se odpre v pokrajino z iluzijo globine, včasih bi v njej lahko prepoznali celo kakšen resničen detajl iz Frelihovega obsežnega nabora te motivike. Ob likovnih pripovedih, obvezno pospremljenih s kratkimi dialogi med edinimi protagonisti – lisicami, avtor nedvomno uživa, saj je področje teh risb in knjiga umetnika (morda) edini resnični prostor umetniške svobode. Tudi zaradi neobremenjenosti s pričakovanji strokovne in širše javnosti, lahko risalo prepusti, če si dovolim malo metaforike, svojemu notranjemu »očesu«, ki vidi svet globlje in drugače kot se nam ostalim, ki nimamo umetniškega daru, kaže v svoji fizični pojavnosti. Podobno kot v prej omenjenem Romanu o lisjaku živalsko cesarstvo predstavlja odslkavo in zrcalo človeške družbe tedanjega časa, tudi Frelihov svet lisic odraža našo vsakdanjost v obliki duhovitih in zabavnih komentarjev, ki nimajo namena moraliziranja ali vzgajanja, le odprtemu duhu in h kritični presoji zavezanega posameznika spodbujajo k »branju/gledanju« aktualnih tem vse od politike, kulture, navad, stereotipov, medčloveških odnosov itd. V podajanju ažurnih dnevnih novic lisice niso le mnogo, mnogo bolj domiselne in zabavne kot večina medijev javnega obveščanja, so tudi manj dramatične in celo bolj resnicoljubne, pa čeprav so lisice. Ne glede na to, da ima lik lisice oziroma lisjaka v večini kultur negativni prizvok (ena pomembnejših izjem je Japonska), premorejo Frelihove lisice zelo širok razpon karakternih lastnosti in situacijske komike; za avtorja so tudi svojevrsten simbol domače podalpske pokrajine, Slovencev, ki po njegovem potrebujejo malo zvitosti, da kot majhen narod sredi stičišč poti velikih evropskih kultur sploh lahko preživijo; so tudi dragoceni spomini na otroštvo, ko se je z lisicami pogosto »v živo« srečeval in mu je o njihovih prigodah pripovedoval oče.

umetnostna zgodovinarica Judita Krivec Dragan

Razstava bo na ogled od 3. 12. 2020.